

AUSTIN EN ZIJN VLINDER

Over de onuitputtelijke kracht van constructieve feedback

Tijdens mijn eerste maanden als leerkracht in het secundair onderwijs stelde ik herhaaldelijk vast dat taken en testen niet altijd het effect hadden dat ik zelf vooropgesteld had. Ik besloot al snel dat evaluatie voor mij meer was dan op willekeurig gekozen momenten (summatief) vaststellen of leerlingen de leerstof beheersten. Ik wilde weten hoe leerlingen op een duurzame manier kennis en vaardigheden konden verwerven, en wilde vooral het leerrendement van leerlingen meer in kaart kunnen brengen. De voorbije jaren verdiepte ik me daarom in de rol van formatieve evaluatie in onderwijs- en leerprocessen. Die zoektocht leidde me telkens naar hetzelfde thema: feedback. **Karen Van de Cruys**

Over de auteur

KAREN VAN DE CRUYS

is leerkracht Nederlands en Engels in het Groenendaalcollege te Merksem.

Om uit te leggen waarom ik zo geloof in de kracht van feedback, neem ik jullie eerst mee terug naar een van de fijnste onderwijsmomenten die ik de voorbije jaren heb beleefd. Daarna probeer ik enkele tips te formuleren die je kunt meenemen in je eigen lespraktijk.

APRIL 2016

Ik gaf voor het tweede jaar op rij Nederlands in het zesde jaar. De leerlingen uit de richting Humane wetenschappen presenteren in het laatste jaar traditiegetrouw een onderzoekspaper voor een externe jury. Uit de ervaring van het schooljaar voordien leerde ik dat de leerlingen in de periode voor de presentatie erg geprikkeld waren en alle inspanningen wilden richten op het

afwerken van hun paper en de aansluitende presentatie. Een test afnemen of taak opgeven in deze periode was not done. De hele situatie zorgde voor een gespannen sfeer in een anders o zo aangename klas.

Ik besloot het over een andere boeg te gooien en de hele week voor de presentatie in het vak Nederlands te werken rond presentatievaardigheden, een onderwerp dat perfect aansluit bij de te behalen leerplandoelstellingen voor het vak. De lessen Engels verplaatste ik naar de week die volgde en verving ik door extra lessen Nederlands, waardoor we echt de tijd konden nemen om ons volledig toe te leggen op de voorbereiding van de presentaties.

We bekeken voorbeelden van getalenteerde en minder begenadigde sprekers, maakten checklists, we bespraken

elkaars sterktes, valkuilen en werkpunten, en besteedden de rest van de tijd aan leren van elkaar. Leerlingen die dit wensten, mochten immers een generale repetitie houden. Na die presentaties legde ik telkens weer opnieuw dezelfde eenvoudige vragen voor aan de groep: *Wat ging er goed?*
Wat kan er beter?

Les na les zag ik de leerlingen groeien. Niet alleen groeide het vertrouwen om voor de groep te spreken, ik merkte ook heel sterk dat de feedback van de leerlingen steeds concreter en constructiever werd. De leerlingen creëerden een sfeer waarin iedereen op zijn of haar eigen tempo kon groeien. Zowel de leerlingen als ikzelf hebben veel geleerd en erg genoten van deze lessen, het contrast met wat ik een jaar eerder had ervaren kon niet groter zijn.

Omdat ik terloops ook wou toetsen wat de leerlingen hadden geleerd, vroeg ik tijdens een van de laatste lessen of de leerlingen mij feedback konden geven

over mijn presentatievaardigheden. Ik voelde even een moment van vertwijfeling, en zag toen een hand in de lucht gaan. De leerling glimlachte fijntjes en

zei toen:

Mevrouw, we beginnen dan best bij wat goed gaat, neem ik aan?

Tips om zelf met feedback aan de slag te gaan tijdens de lessen Nederlands

1. Werk aan een feedbackcultuur in je lessen

Als je met feedback aan de slag wil gaan, zal je dit ook uitgebreid moeten toelichten aan je leerlingen. Een goede manier om dit in je lessen te bespreken, is het filmpje 'Austin's butterfly', dat op een eenvoudige manier toont wat de impact van constructieve feedback kan zijn bij heel jonge kinderen. In een feedbackcultuur weten leerlingen dat fouten zorgen voor kansen. Het is belangrijk om leerlingen te leren omgaan met het maken van fouten. Zorg er ook voor dat je leerlingen leert omgaan met feedback. Feedback wordt immers heel vaak (ook door volwassenen!) te eng geïnterpreteerd als kritiek.

2. Geef je leerlingen een referentiekader om mee te werken en expliciteer je doelen

Wanneer leerlingen bij een taak of opdracht peerfeedback moeten geven, voorzie dan een referentiekader waarmee ze aan de slag kunnen en bespreek duidelijk de doelen die je wil bereiken. Dit kan bijvoorbeeld door de leerlingen een checklist te geven met elementen die in de opdracht aan bod zouden moeten komen. Wanneer leerlingen feedback moeten geven bij een kortverhaal dat door een medeleerling geschreven is, zorg er dan voor dat de leerling beschikt over een checklist met de typische kenmerken van het kort-

verhaal. Feedback geven mag geen verkapt vorm van toetsing worden om te zien of de leerling de vooropgestelde criteria kent.

3. Leer je leerlingen feedback geven

Leerlingen feedback leren geven kost enige tijd. Geef de leerlingen duidelijke instructies en voorzie voldoende oefenmomenten. Zelf werk ik met zes basisregels:

1. Beschrijf wat je hebt waargenomen en gebruik liefst een boodschap in de ik-vorm.
2. Geef concrete suggesties en voorbeelden, hiermee kan je veel beter aan de slag dan met een beoordeling als 'Goed' of 'Zeer goed'.
3. Beperk je tot enkele werkpunten en complimenten. Overdaad schaadt!
4. Geef alleen feedback over elementen die belangrijk zijn en werkelijk veranderd kunnen worden.
5. Geef alleen feedback om je gesprekspartner te helpen.
6. Hou rekening met de veerkracht van je gesprekspartner.

4. Hou zelf ook rekening met de basisregels die hierboven vermeld staan en beperk je feedback

Dit is nog altijd mijn grootste valkuil. Wanneer ik een schrijftaak van een leerling verbeter, word ik er nog vaak toe verleid om bij elke fout of kans een opmerking te schrijven. Feedback mist zijn doel wanneer de leerling

afhaakt. Beperk daarom de feedback tot enkele sterktes en werkpunten en werk eventueel in verschillende fases.

5. Stel het geven van een cijfer uit tot de feedback door de leerling verwerkt is

Vaak stopt het leren wanneer de leerling een cijfer krijgt. Om leerlingen aan te moedigen met de feedback aan de slag te gaan, geef ik het cijfer (dat ik voor mezelf al wel bepaald had) pas aan de leerling wanneer de feedback verwerkt is. Het kan ook zinvol zijn om bij een opdracht gewoon geen cijfer te geven. Zo beoordeelde ik bij de opdracht rond presentatievaardigheden niet de sprekers, maar wel de kwaliteit van de feedback (op basis van de vooropgestelde criteria). Leerlingen voelden zo minder prestatiedruk en waren sneller geneigd om nieuwe dingen te proberen.

Voor wie meer wil...

Dit artikel is een bewerkte versie van een blogpost die eerder verscheen op de blog van Karen Van de Cruys: www.delenderwijs.net. Wil je meer informatie over feedback geven en krijgen, dan kun je terecht op de website <https://sites.google.com/groendaal.be/feedback>.

Het filmpje 'Austin's butterfly', dat in de eerste tip wordt vermeld, vind je via de volgende link: <https://vimeo.com/38247060>.